

Gods bruiden in beeld

Twee fotoseries laten het unieke leven binnen twee kloosterordes zien. Het Museum voor Religieuze Kunst toont een uitgebreid overzicht van beide series.

De zeven protestantse zusters diaconessen van Amerongen, gefotografeerd door Tamara Reijers.

Pascal Beukers

Het is, onbedoeld wellicht, een van de beroemdste afstudeerprojecten ooit; de fotoserie *Vrouwen in Habijt* uit begin jaren zestig van fotograaf Guus Bekooy. Hij legde het dagelijks leven van de zusters clarissen uit het Noord-Brabantse Megen op de gevoelige plaat vast. Een selectie van de serie is tot en met zes september opnieuw tentoongesteld in het Museum voor Religieuze Kunst (MRK) in het Noord-Brabantse Uden. De expositie *Gods Bruiden: een blik op een leven in dienst van God* toont tegelijkertijd een fotoserie van fotografe Tamara Reijers, die het dagelijks leven van de protestantse diaconessen uit het Utrechtse Amerongen vastlegde.

Toestemming na toestemming

Bekooy vroeg begin jaren zestig toestemming van de abdis om het dagelijks leven van de zusters clarissen te mogen fotograferen voor zijn eindexamenopdracht

Links: Goede Vrijdag bij de clarissen van Megen.
Onder: de foto die de wereld over ging.

Bekooy geeft een indringend beeld van het leven van de clarissen

Ook achter het slot van een clarissenklooster is ruimte voor ontspanning.

van de reclameopleiding. Zij gaf toestemming, maar niet voordat zij zelf toestemming daarvoor had gekregen van de toenmalige bisschop van Den Bosch, mgr. Bekkers. De clarissen leefden destijds in een slotklooster en vreemdelingen werden niet zomaar toegelaten. Mogelijk heeft het Bekooy geholpen dat zijn oudste zus was ingetreden bij de Megense clarissen.

Een inblikje

Met zijn fotoserie gaf Bekooy de buitenwereld voor het eerst een inblikje in het verborgen leven van de zusters achter de muren van het klooster. Niet alleen in Nederland kregen zijn zwart-witfoto's veel belangstelling, maar ook in het buitenland. Mogelijk tot verrassing of verbazing van velen, bleken de zusters 'gewone mensen' die meer doen dan alleen bidden. De foto's laten onder meer vrolijk rolschaatsende en volleyballende zusters zien, maar ook ingetogen zusters die op Goede Vrijdag knielend hun eenvoudige broodmaaltijd van een bord op de grond eten.

Slimme promotiecampagne

De foto met daarop zusters die aan een lange tafel boontjes doppen ging de wereld over en werd zelfs opgenomen in het prestigieuze *Photography Yearbook 1963*. Daarnaast werd door een slimme promotiecampagne de aandacht van de media getrokken. De toenmalige abdis, zuster Leonarda, stuurde voor Bekooy persberichten uit waarop twee kleine lapjes stof waren geplakt. Een wit lapje als teken van de wereld die de zusters achter zich hadden gelaten en een zwart lapje van het habijt, voor het contemplatieve kloosterleven dat ervoor in de plaats was gekomen. Het plan werkte: de (internationale) media doken gretig op de fotoserie. *Vrouwen in Habijt* werd een groot succes.

Een bloemenkrans

Niet alle foto's die Bekooy van de clarissen maakte, zijn toentertijd gepubliceerd, zo blijkt uit een van de verhalen die te lezen is op de lange houten koffietafel in het MRK Uden. Zo zijn foto's met zusters die zichzelf

Boven: Guus Bekooy's foto's toonden dat zusters gewone mensen zijn, die meer doen dan alleen bidden.

kastijden, weggelaten uit de serie. Daarnaast zijn sommige foto's in scène gezet om een zo compleet mogelijk beeld van het leven van de clarissen weer te geven. De foto met daarop de begrafenis van een zuster, met een bloemenkrans op haar hoofd in de kist, is bijvoorbeeld naar waarheid nagespeeld.

Diaconessen

De fotoserie over de diaconessen in Amerongen van fotografe Tamara Reijers sluit enerzijds aan bij *Vrouwen in Habijt*, maar staat anderzijds in groot contrast met de serie van Bekooy. De nog slechts zeven Amerongse diaconessen richten zich, zoals hun naam al aangeeft, vooral op diaconie, op het helpen en begeleiden van hulpbehoevenden. De kleurenfoto's van Reijers zijn niet zo indringend als de zwart-witbeelden van Bekooy. Hoe onterecht een vergelijking tussen de series ook mag lijken, doordat ze in het MRK Uden in één ruimte hangen, gebeurt dat – onbewust – toch.

Eenvoud en vreugde

Bekooy's serie geeft een indringend beeld van hoe het leven van de clarissen in Megen er destijds uitzag. Tegenwoordig presenteren de zusters zich op Facebook, maar ook met een eigen website en een filmpje over hun dagelijks leven op het internet-videokanaal YouTube. Opvallende gelijkenissen – naast het *ora et labora* – tussen toen en nu: de eenvoud en vreugde. Of zoals de zusters – die komende dinsdag 11 augustus het hoogfeest van hun stichteres, de heilige Clara, vieren – het zelf omschrijven op hun site: "Er is, wat de levensstijl betreft, natuurlijk veel veranderd, maar de intentie van ons leven is hetzelfde gebleven. We willen met elkaar een evangelische gemeenschap vormen: in verbondenheid met elkaar Christus navolgen door een leven van gebed en eenvoudig werk." +

Gods Bruiden: een blik op een leven in dienst van God, t/m 6 september in het Museum voor Religieuze Kunst, Vaghelsedijk 25, 5401 PB Uden. Info: (0413) 26 34 31, www.museumvoorreligieuzekunst.nl